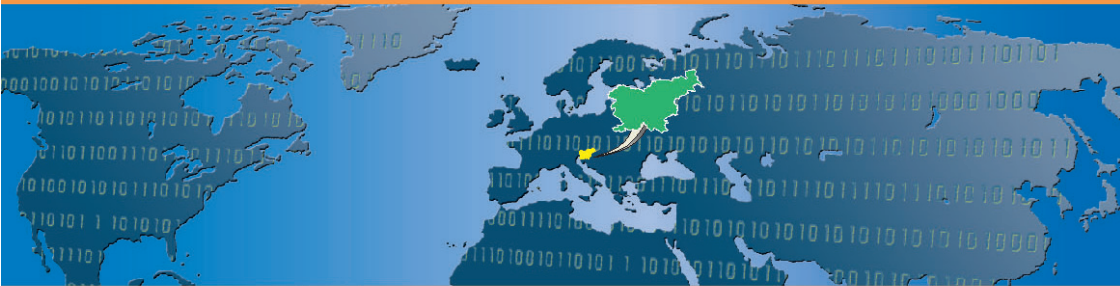

REPUBLIKA SLOVENIJA

STATISTIČNI URAD REPUBLIKE SLOVENIJE

www.stat.si

Nekateri kazalniki IKT za podporo strategiji i2010

Ljubljana, oktober 2006

Uvodna beseda

Evropska komisija je sprejela 1. junija 2005 strategijo i2010 z namenom podpreti cilje prenovljene lizbonske strategije. Predstavlja strateški okvir za pospešitev rasti in zaposlenosti v informacijski družbi in medijski industriji v Evropi.

V sklopu strategije i2010 so za evropsko informacijsko družbo in politiko prednostne naslednje tri naloge:

- 1) vzpostavitev enotnega evropskega informacijskega prostora s širokopasovnimi povezavami in bogato vsebino,
- 2) povečanje inovacij in investicij v informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (v nadaljevanju IKT) ter
- 3) vključenost v evropsko informacijsko družbo z boljšimi javnimi storitvami in kakovostjo življenja.

V okviru omenjenih nalog so bili izbrani ključni kazalniki razvoja informacijske družbe (<http://www.stat.si/i2010>). Komisija v sami strategiji ni določila ciljnih vrednosti kazalnikov, države naj bi na podlagi ugotovitve svojega položaja sprožile dejavnosti za pospešitev razvoja inovacij in investicij v IKT, kar bi pospešilo nadaljnjo rast in zaposlenost.

Podatki za kazalnike se zbirajo z raziskovanji o uporabi IKT v podjetjih in gospodinjstvih ter privzemajo iz raznih drugih raziskovanj (npr. Anketa o delovni sili), ki jih izvajajo nacionalni statistični uradi držav članic EU, med njimi tudi Statistični urad Republike Slovenije. Podatki za kazalnike se zbirajo tudi z raziskovanji nacionalnih regulatorjev (v Sloveniji Agencija za pošto in elektronske komunikacije - APEK) ter s posebnimi raziskovanji (npr. pilotni projekti), ki jih pripravlja Evropska komisija.

Kazalniki i2010 podajajo sliko cele Evrope in primerjavo kazalnikov med posameznimi državami na področju informacijske družbe. Nekateri izmed teh kazalnikov so: deleži gospodinjstev in podjetij z dostopom do interneta ter s širokopasovno povezavo, deleži posameznikov in podjetij, ki uporabljajo internet, in uporaba storitev e-uprave.

In kakšno podobo kažejo ti kazalniki o Sloveniji v primerjavi z ostalimi državami? V publikaciji primerjamo Slovenijo s povprečjem 25-ih držav članic EU ter z najbolj in najmanj razvitimi evropskimi državami, in sicer po podatkih za leto 2005, za Slovenijo pa podajamo nekaj najnovejših podatkov tudi za leto 2006. Podatki za vse države EU so dosegljivi na podatkovnem portalu New Cronos evropskega statističnega urada Eurostata.

Mag. Irena Križman
generalna direktorica

Izdal Statistični urad Republike Slovenije, Ljubljana, Vožarski pot 12 - **Uporaba in objava podatkov dovoljena le z navedbo vira** - Odgovarja generalna direktorica mag. Irena Križman - Uredila Andreja Kačič - Slovensko besedilo jezikovno uredili Ivanka Zobec in Marina Urbas - Oblikovala Dušan Weiss in Ada Poklač.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

311.2:659.2:004

NEKATERI kazalniki IKT za podporo strategiji
i2010 : / [uredila Andreja Kačič]. - Ljubljana :
Statistični urad Republike Slovenije, 2006

ISBN-10 961-239-119-X
ISBN-13 978-961-239-119-5
1. Kačič, Andreja, 1978- [urednik]
229521152

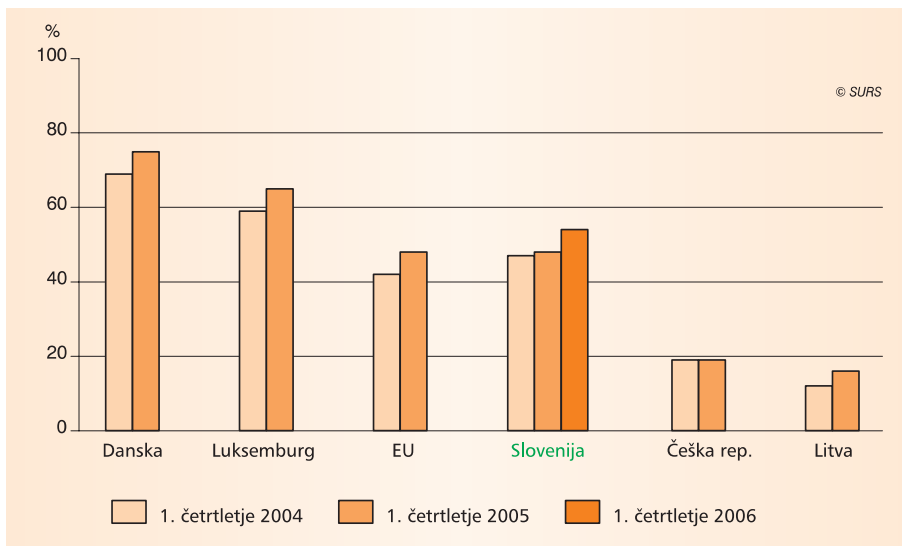

KAZALO

UPORABA INTERNETA V GOSPODINJSTVIH	4
Dostop do interneta v gospodinjstvih	4
Vrste internetnih povezav v gospodinjstvih	5
Uporaba interneta med posamezniki	6
Uporaba interneta glede na starost in izobrazbo posameznikov	7
Aktivnosti na internetu	8
Spletni kupci	9
UPORABA INTERNETA V PODJETJIH	10
Dostop do interneta v podjetjih	10
Namen uporabe interneta v podjetjih	11
ŠIROKOPASOVNE POVEZAVE	12
Širokopasovna pokritost	12
Gospodinjstva s širokopasovno povezavo	13
Podjetja s širokopasovno povezavo	14
E - UPRAVA	15
Dostopnost e-uprave	15
Uporaba spletnih strani državne uprave med posamezniki	16
Uporaba spletnih strani državne uprave med podjetji	17
VIRI	18
NEKAJ POJASNIL K TERMINOLOGIJI	
S PODROČJA INFORMACIJSKE DRUŽBE	18

• UPORABA INTERNETA V GOSPODINJSTVIH •

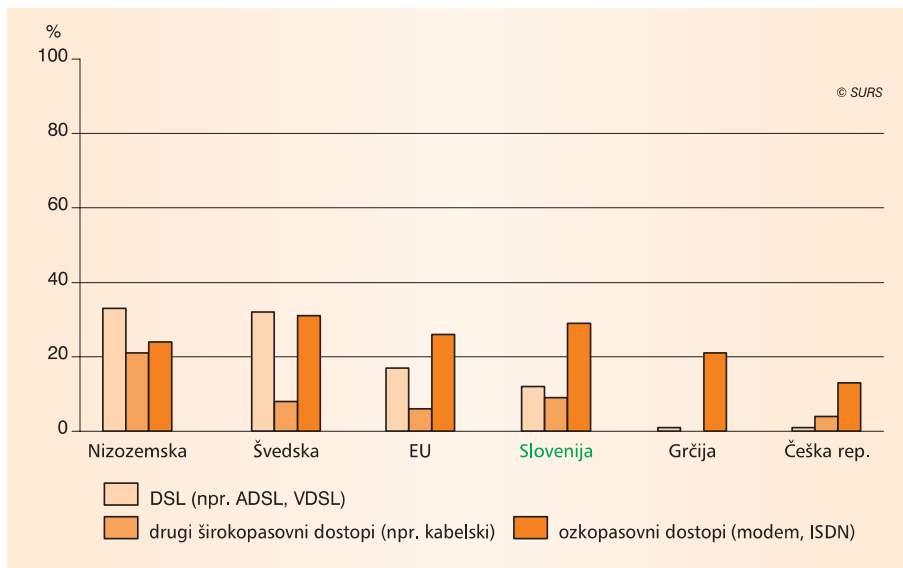
Dostop do interneta v gospodinjstvih

Vir: Survey on ICT usage in households and by individuals, <http://epp.eurostat.cec.eu.int>

- Dostop do interneta v gospodinjstvih narašča. V Sloveniji je imelo v prvem četrletju 2005 dostop do interneta 48 % gospodinjstev, kar je bilo enako povprečju EU. Med drugimi državami članicami EU so imele največji delež gospodinjstev z internetom nordijske države, npr. Danska 75 %, najmanjši delež pa je imela Litva (16 %).
- Slovenija je v septembru 2005 sprostita trg ponudbe dostopa do interneta. Cene te storitve so postale dostopnejše, ponudba pa pestrejša. Vse to je močno vplivalo na odločitev gospodinjstev za internet. V prvem četrletju 2006 je imelo dostop do interneta že 54 % gospodinjstev ali za 6 odstotnih točk več kot v enakem obdobju 2005.

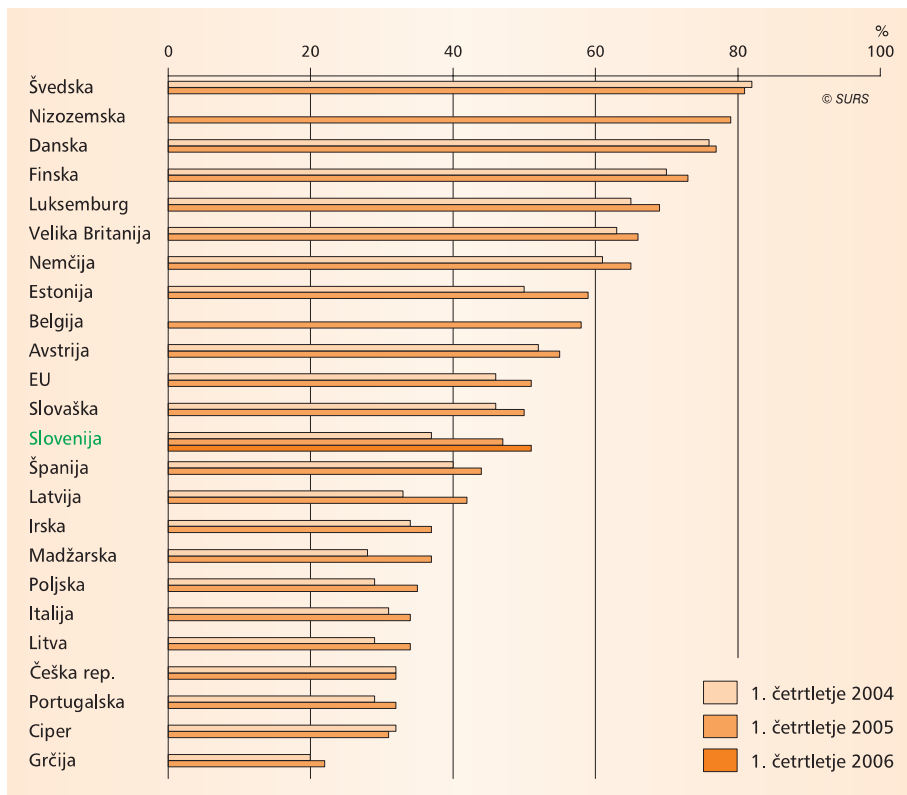
Vrste internetnih povezav v gospodinjstvih v 1. četrletju 2005

Vir: Survey on ICT usage in households and by individuals, <http://epp.eurostat.ec.eu.int>

- V prvem četrletju 2005 so gospodinjstva večinoma uporabljala za dostop do interneta ozkopasovno povezavo, to je običajno telefonsko linijo (modem) ali linijo ISDN. Takih gospodinjstev je bilo v EU 26 %. Tudi v Sloveniji je v tem obdobju imelo največ gospodinjstev »počasnejši« dostop do interneta, in sicer 29 %.
- Povezave DSL je tedaj v Sloveniji imelo le 12 % gospodinjstev, kar je za 5 odstotnih točk manjši delež takih gospodinjstev od povprečja v EU in precej manjši kot v državi z najvišjim deležem, to je Nizozemski (33 %).
- Stanje se je v Sloveniji bistveno spremenilo v prvem četrletju 2006, saj je imelo takrat dostop do interneta prek povezave DSL že 21 % gospodinjstev, kako drugo širokopasovno povezavo (npr. kabelsko) pa še dodatnih 15 % gospodinjstev. S tem se je razmerje med uporabniki široko- in ozkopasovnih povezav za dostop do interneta obrnilo v korist širokopasovnih povezav.

Uporaba interneta med posamezniki¹

¹ Posamezniki od 16 do 74 let, ki so internet uporabili v prvem četrletju leta.

Vir: Survey on ICT usage in households and by individuals, <http://epp.eurostat.cec.eu.int>

- V prvem četrletju 2005 je bil delež posameznikov, ki so uporabili internet, največji v nordijskih državah, najmanjši pa v Grčiji (le 22 % uporabnikov).
- V Sloveniji je bilo takih prebivalcev 47 %; v primerjavi z enakim obdobjem 2004 je njihov delež narasel za 10 odstotnih točk. Slovenija je s tem kazalnikom za povprečjem EU v prvem četrletju 2004 zaostajala za 9 odstotnih točk, v enakem obdobju 2005 pa le še za 4 odstotne točke. Madžarska je za Slovenijo zaostajala za 10 odstotnih točk, Italija pa za 13. Avstrija je bila za 8 odstotnih točk boljša.
- V prvem četrletju 2006 se je delež internetnih uporabnikov v Sloveniji povečal na 51 %, kar pomeni, da je internet tedaj uporabilo 800 000 prebivalcev, starih od 16 do 74 let. Več kot 91 % teh prebivalcev je uporabilo internet vsaj enkrat na teden.

Uporaba interneta glede na starost in izobrazbo posameznikov¹ v 1. četrtnetju 2005

	Švedska	Danska	EU	Slovenija	Češka rep.	Grčija
%						
Starost (leta)						
16-74	81	77	51	47	32	22
16-24	97	93	80	84	64	46
25-34	95	92	67	71	41	34
35-44	93	90	60	55	41	26
45-54	85	80	47	36	29	17
55-64	74	63	32	[[17]]	15	7
65-74	27	30	12	.	2	1
Izobrazba						
nižja	68	65	29	21	26	6
srednja	79	78	57	48	28	29
visoka	96	91	81	90	73	57

¹ Posamezniki od 16 do 74 let, ki so internet uporabili v prvem četrtnetju leta.

Opomba: Podatek v dvojnem oklepaju je manj zanesljiv (0,15<CV<=0,30). Celica, označena s piko, pomeni, da je podatek zelo nezanesljiv in zato ni objavljen (CV>0,30).

Vir: Survey on ICT usage in households and by individuals, <http://epp.eurostat.ec.eu.int>

- Internet najpogosteje uporabljajo mlajše osebe in osebe z višjo izobrazbo. Slovenija je imela v prvem četrtnetju 2005 večji delež od povprečja EU samo pri najmlajši starostni skupini, to je od 16 do 24 let, in pri skupini z najvišjo stopnjo izobrazbe. Glede na vse prebivalce v starosti od 16 do 74 let je bilo v Sloveniji za 4 odstotne točke manj uporabnikov interneta kot v EU.

Aktivnosti na internetu¹ v 1. četrtnetju 2005

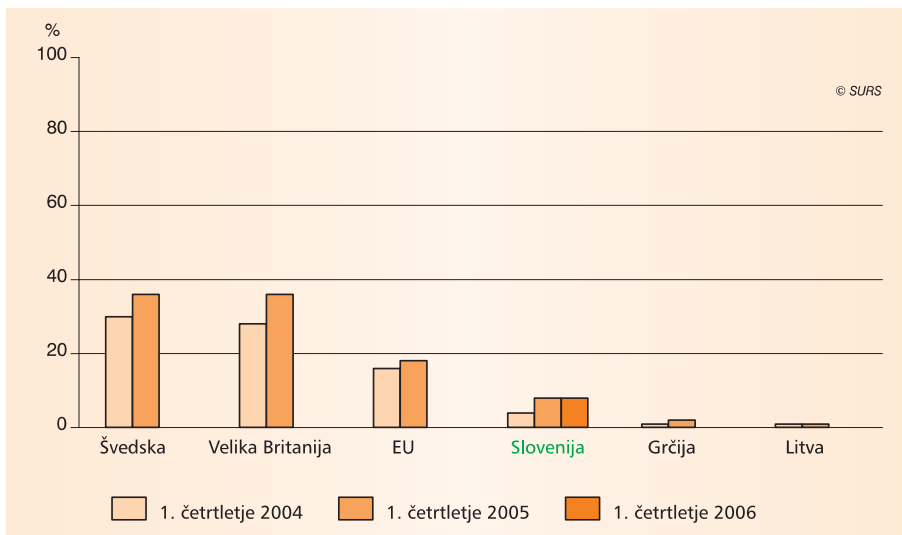
	Švedska	Danska	EU	Slovenija	Češka rep.	Grčija
e-pošta	67	69	42	36	27	14
iskanje različnih informacij	70	63	39	36	20	17
urejanje potovanja	40	40	23	21	12	9
uporaba spletnih strani e-uprave	52	:	23	19	5	7
finančne storitve (e-bančništvo)	51	49	19	12	5	1
branje časopisov	39	38	17	20	12	9
igranje/prenašanje igrice, glasbe	31	21	16	24	9	8
izobraževanje	7	17	16	20	2	7
iskanje informacij o zdravju	23	24	16	15	3	2
forumi, klepetalnice	22	12	14	14	6	3
poslušanje spletnega radia, gledanje spletne TV	21	19	10	10	3	4

¹ Posamezniki od 16 do 74 let, ki so internet uporabili v prvem četrtnetju leta.
Opomba: Celica, označena z dvopičjem, pomeni, da podatka ni na voljo.

Vir: Survey on ICT usage in households and by individuals, <http://epp.eurostat.ec.eu.int>

- Uporabniki interneta najpogosteje uporabljajo e-pošto in na internetu iščejo različne informacije. V Sloveniji je v prvem četrtnetju 2005 e-pošto uporabilo 36 % prebivalcev, v EU pa 42 %. Različne informacije (npr. prednakupovalne informacije) je v Sloveniji iskalo na internetu 36 % prebivalcev, v EU pa 39 %.
- V prvem četrtnetju 2006 je e-pošto uporabilo že 42 % prebivalcev Slovenije, ravno toliko prebivalcev je na internetu iskalo različne informacije. Za 7 odstotnih točk se je glede na enako obdobje lani povečal tudi delež prebivalcev, ki so na internetu iskali infromacije o zdravju.

Spletni kupci¹

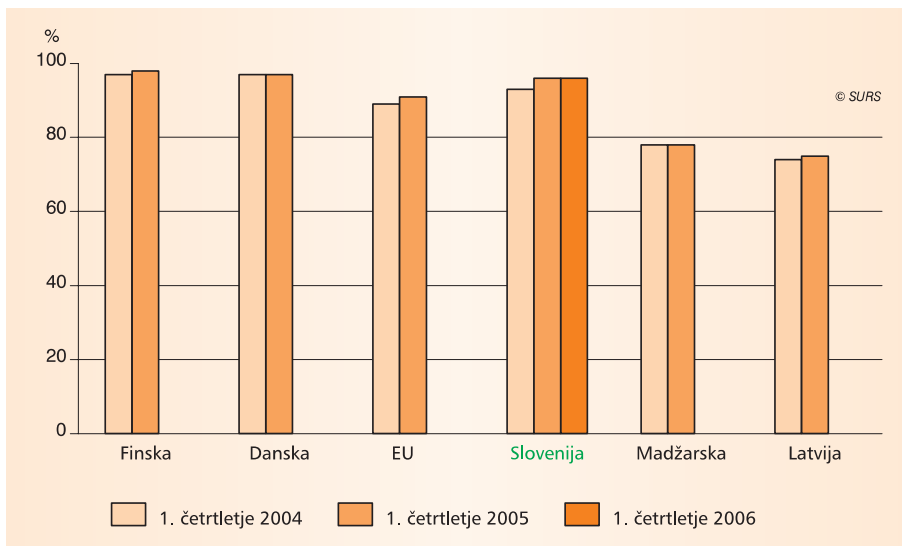
¹ Posamezniki od 16 do 74 let, ki so v prvem četrletju leta opravili nakup prek interneta.

Vir: Survey on ICT usage in households and by individuals, <http://epp.eurostat.ec.eu.int>

- Uporaba interneta za nakup ali prodajo je v nekaterih državah že zelo pogosta, v nekaterih pa se še razvija. V državah, kjer je uporabnikov interneta veliko in je zaupanje v varnost interneta večje, so tudi spletni nakupi pogostejši. Največ nakupov prek interneta so v prvem četrletju 2005 opravili Švedi (36 %), Britanci (36 %), Norvežani (35 %) in Nemci (32 %). Najmanj so v enakem obdobju prek interneta nakupovali Čehi (3 %), Latvijci (3 %), Grki (2 %) in Litvanci (1 %).
- V Sloveniji imamo za zdaj še razmeroma malo spletnih kupcev, saj je v prvem četrletju 2005 opravilo vsaj 1 e-nakup le 8 % prebivalcev v starosti od 16 do 74 let. Delež prebivalcev, ki so tako nakupovali že kdaj koli prej, pa je znašal 13 %. V enakem obdobju 2006 je bilo takih prebivalcev 16 %. Delež posameznikov, ki so opravili e-nakup v prvem četrletju 2006, se glede na leto prej ni povečal.
- Glavni razlogi, da se Slovenci ne odločijo za nakup prek interneta, so v letu 2006 podobni, kot so bili v letu 2005. Še vedno ne čutijo potrebe po spletnem nakupu in pred nakupom želijo videti, otipati blago. Veliko pa jih ima pri takem načinu nakupovanja pomisleke tudi glede varnosti in zasebnosti.

• UPORABA INTERNETA V PODJETJIH •

Dostop do interneta v podjetjih¹

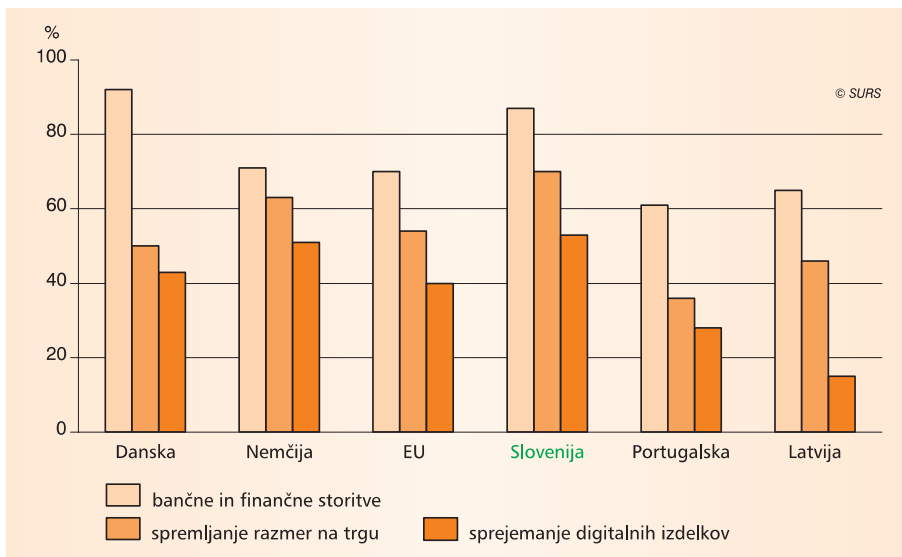

¹ Podjetja z najmanj 10 zaposlenimi.

Vir: Survey on ICT usage in enterprises, <http://epp.eurostat.cec.eu.int>

- Delež podjetij, ki imajo dostop do interneta, se ne more več zelo povečati, saj ga v veliki večini imajo že vsa podjetja. Dostop do interneta so si namreč priskrbeli veliko prej kot gospodinjstva, saj so internet potrebovali pri poslovanju. Slovenija se po tem kazalniku uvršča visoko – po podatkih za prvo četrletje 2005 na tretje mesto med državami članicami EU.
- V prvem četrletju 2005 je imela v Sloveniji dostop do interneta 96 % podjetij z najmanj 10 zaposlenimi; največji delež je imela Finska (98 %), povprečje EU pa je znašalo 91 %. Najmanjši delež v tem obdobju je imela Latvija, in sicer 75 %.
- V državah, kjer je delež podjetij z internetom že zelo blizu 100 %, rasti ne moremo več pričakovati. Tako je tudi v Sloveniji v letu 2006 delež podjetij z internetom ostal na enaki ravni kot v letu 2005.

Namen uporabe interneta v podjetjih¹ v 1. četrtnetu 2005

¹ Podjetja z najmanj 10 zaposlenimi.

Vir: Survey on ICT usage in enterprises, <http://epp.eurostat.cec.eu.int>

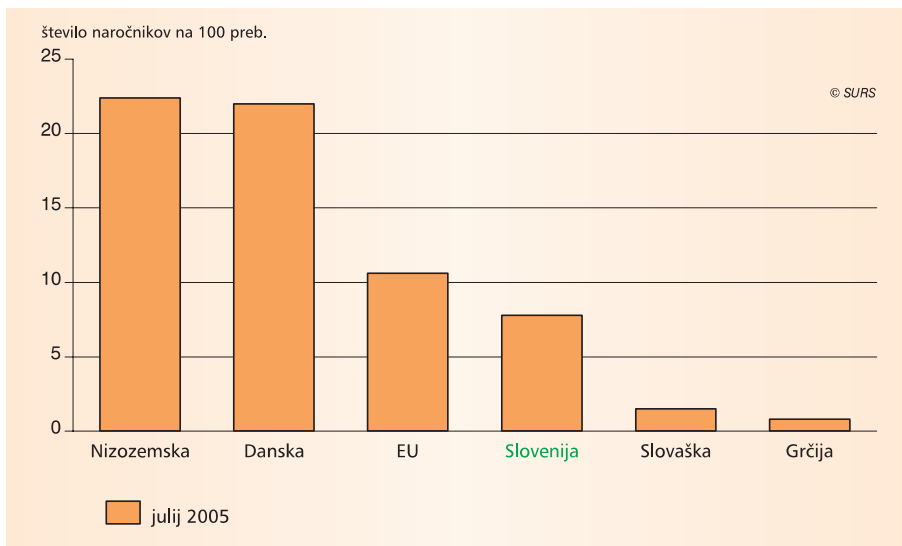
■ Podjetja uporabljajo internet predvsem za e-bančništvo. V Sloveniji je elektronsko plačevanje dandanes povsem običajno. Po deležu podjetij, ki so v prvem četrtnetu 2005 uporabljala internet za bančne in finančne storitve (87 %), sodi Slovenija v sam vrh držav članic EU. Povprečje EU je znašalo 70 %, največji delež takih podjetij pa je imela Danska z 92 %.

■ Tudi razmere na trgu je v prvem četrtnetu 2005 spremljalo v Sloveniji veliko podjetij, in sicer 70 %, to je za 16 odstotnih točk več, kot je povprečje podjetij v EU. Več kot polovica jih je prek interneta sprejemala digitalne izdelke, kot so na primer računalniški programi in elektronski časopisi.

■ V prvem četrtnetu 2006 je zgoraj omenjene storitve uporabljalo še več podjetij v Sloveniji. Tako je e-bančništvo uporabljalo že 89 % podjetij oz. večina podjetij, ki so v tem obdobju imela dostop do interneta.

• ŠIROKOPASOVNE POVEZAVE •

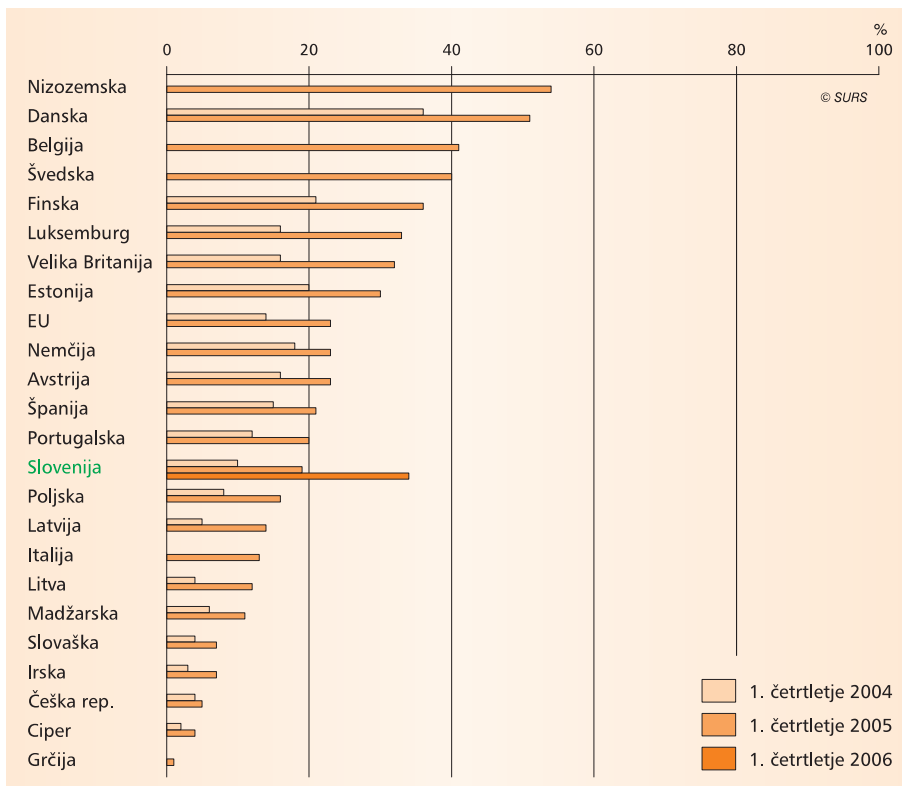
Širokopasovna pokritost

Vir: Nacionalni regulatorji, <http://epp.eurostat.cec.eu.int>

- Širokopasovne povezave so povezave do interneta, kot so npr. ADSL, kabelska povezava, VDSL, UMTS, optična povezava. Omogočajo hiter prenos podatkov (dokumentov, filmov, igrice, videokonferenc) prek internetnega omrežja.
- Julija 2005 je bilo v vseh 25 državah članicah EU 48 milijonov naročnikov na širokopasovne povezave. Od januarja do julija 2005 se je število naročnikov povečalo za 20,7 %. Če to število preračunamo na celotno prebivalstvo EU, je bilo v EU 11 naročnikov na 100 prebivalcev. Najmanj naročnikov na širokopasovne povezave na 100 prebivalcev je imela Grčija, in sicer 1, največ naročnikov pa Nizozemska, in sicer 22.
- V Sloveniji se je v tem obdobju število naročnikov še bolj povečalo, in sicer za 32,7 %. Tako smo julija 2005 imeli 157 000 naročnikov, kar pomeni, da je širokopasovne povezave uporabljalo 7,8 % prebivalstva ali 8 naročnikov na 100 prebivalcev.

Gospodinjstva s širokopasovno povezavo

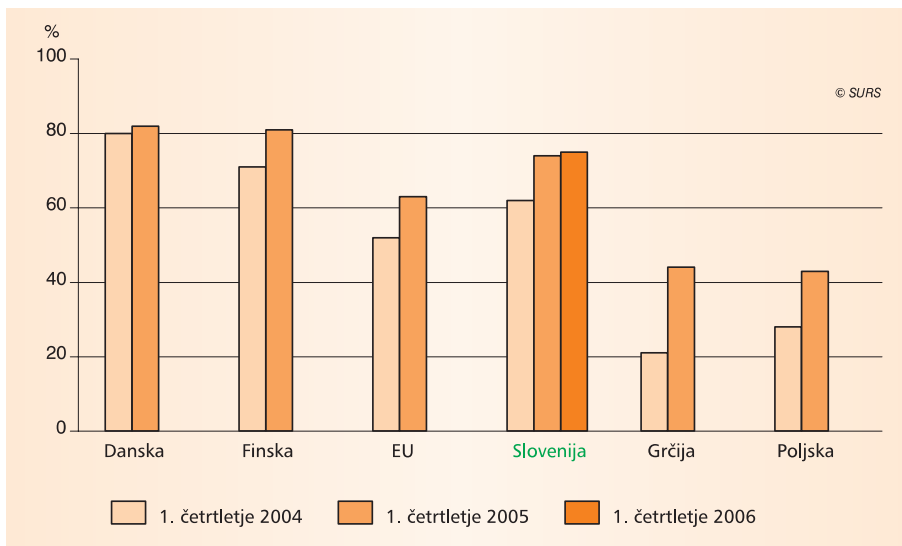
Vir: Survey on ICT usage in households and by individuals, <http://epp.eurostat.cec.eu.int>

■ Od leta 2004 pa do 2005 se je delež gospodinjstev s širokopasovnim dostopom do interneta v EU povečal za 9 odstotnih točk. V enakem obdobju se je ta delež najbolj povečal v Luksemburgu (za 17 odstotnih točk) in Veliki Britaniji (za 16 odstotnih točk). Največje deleže gospodinjstev s širokopasovnim dostopom so imele nordijske države. V Sloveniji je v prvem četrletju 2004 imelo širokopasovni dostop do interneta 10 % gospodinjstev, v enakem obdobju 2005 pa že 19 %.

■ Ponudba širokopasovnega dostopa se je v Sloveniji od septembra 2005 dalje izredno povečala in pocenila. Tako si je več gospodinjstev lahko privoščilo »hiter« in cenovno ugodnejši dostop do interneta. V prvem četrletju 2006 se je glede na enako obdobje v letu 2005 povečalo število teh gospodinjstev za 15 odstotnih točk. Širokopasovno povezavo je tako imelo že 34 % gospodinjstev.

■ Po podatkih Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS je bilo konec junija 2006 med gospodinjstvi v Sloveniji 230 393 priključkov na širokopasovni dostop do interneta.

Podjetja¹ s širokopasovno povezavo

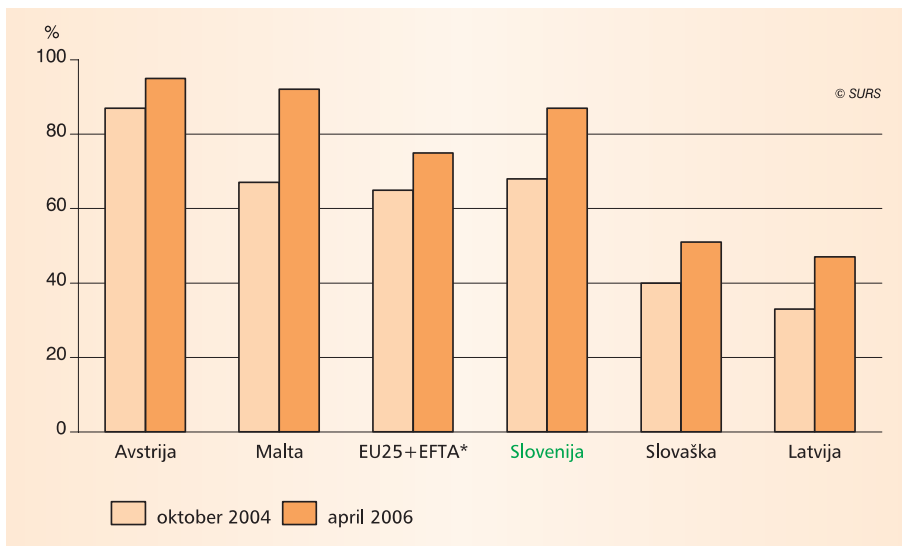

¹ Podjetja z najmanj 10 zaposlenimi.

Vir: Survey on ICT usage in enterprises, <http://epp.eurostat.cec.eu.int>

- V prvem četrletju 2005 je imelo širokopasovni dostop do interneta povprečno 63 % podjetij v EU. Podjetja v Sloveniji so bila po tem kazalniku nad povprečjem EU, in sicer je imelo širokopasovni dostop 74 % podjetij z najmanj 10 zaposlenimi. Najbolje med vsemi so opremljena podjetja nordijskih držav, najslabše pa podjetja iz Poljske, Grčije, Slovaške, Madžarske, Latvije in Irske (vsa pod 50 %).
- Delež podjetij s širokopasovnimi povezavami je bil v Sloveniji velik že v letu 2005, zato v prvem četrletju 2006 ni bilo večjih sprememb. Širokopasovno povezavo je tako imelo 75 % podjetij z najmanj 10 zaposlenimi.
- Po podatkih Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS so imela podjetja konec junija 2006 v Sloveniji 58 252 priključkov na širokopasovni dostop do interneta.

• E - UPRAVA •

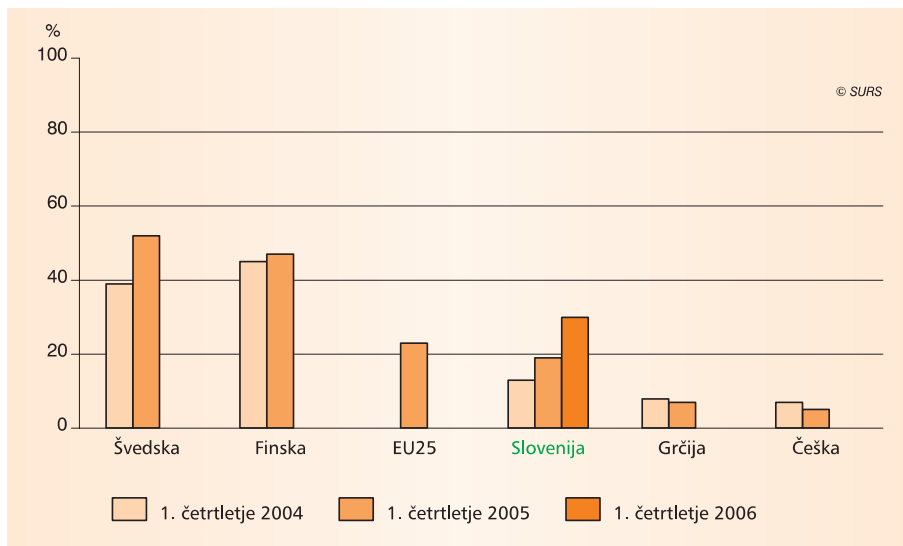
Dostopnost e-uprave

* Raziskovanje Evropske komisije o dostopnosti storitev e-uprave, v katero so bile vključene vse države članice EU in države EFTE (Islandija, Norveška, Švica z Lihtenštajnom).

Vir: Online Availability of Public Services: How Is Europe Progressing?,
http://www.europa.eu.int/information_society/eeurope/i2010/docs/benchmarking/online_availability_2006.pdf

- Državna uprava lahko na svojih spletnih straneh nudi osnovne informacije o javnih storitvah, e-obrazce in tudi elektronske storitve. Spletna dostopnost se meri za 20 osnovnih javnih storitev (npr. za davčno napoved, registracijo avtomobila, oddajo obrazca za DDV, registracijo podjetja). Višji ko je delež spletne dostopnosti e-uprave, bolj so javne storitve na internetu izpopolnjene. Npr. če je delež večji od 75 %, so na internetu na voljo e-obrazci, ki jih lahko izpolnjene vračamo državni upravi prek interneta. Bolj ko se delež spletne dostopnosti približuje 100 %, večji del storitev poteka na elektronski način. Če znaša delež 100 %, potekajo storitve v celoti na elektronski način.
- V Sloveniji je aprila 2006 delež spletne dostopnosti e-uprave znašal 87 %, kar pomeni, da državna uprava na internetu nudi e-obrazce za večino osnovnih javnih storitev.
- Glede na delež spletne dostopnosti v letu 2006 je Slovenija med 28 državami (članice EU, Islandija, Norveška in Švica z Lihtenštajnom) zasedla sedmo mesto (po predhodni meritvi leta 2004 je bila na petnajstem mestu). Sicer pa je prvo mesto pripadlo Avstriji (95 %), drugo Malti (92 %), tretje mesto pa so si delile Estonija, Švedska in Norveška (90 %). Najnižje deleže spletne dostopnosti so imeli na Poljskem (53 %), Slovaškem (51 %) in v Latviji (47 %), kar pomeni, da so v povprečju na spletnih straneh e-uprave v teh državah na voljo zgolj informacije o storitvah državne uprave.

Uporaba spletnih strani državne uprave med posamezniki¹

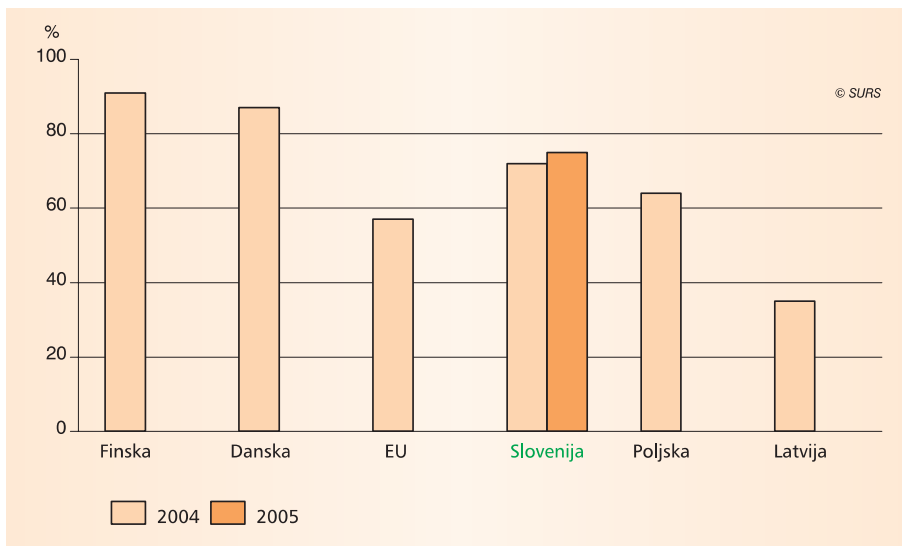

¹ Posamezniki od 16 do 74 let, ki so internet uporabili v prvem četrletju leta.

Vir: Survey on ICT usage in households and by individuals, <http://epp.eurostat.ec.eu.int>, za EU-25 za leto 2004 ni podatka, ker ga 6 držav ni posredovalo Eurostatu.

- Največ posameznikov je v prvem četrletju 2005 uporabilo spletne strani državne uprave na Švedskem (52 %) in Finskem (47 %). V Sloveniji jih je bilo 19 %, kar je za 4 odstotne točke manj od povprečja EU. Najmanj posameznikov je v tem obdobju uporabilo storitve e-uprave na Češkem (5 %).
- V prvem četrletju 2006 se je pridobivanje informacij in obrazcev na spletnih straneh državne uprave močno povečalo. Spletne strani državne uprave je uporabilo 30 % prebivalcev, starih od 16 do 74 let. Od teh jih je 92 % pridobivalo zgolj informacije, 57 % tudi obrazce, 21 % pa je obrazce tudi vračalo prek interneta.

Uporaba spletnih strani državne uprave med podjetji¹

¹ Podjetja z najmanj 10 zaposlenimi.

Vir: Survey on ICT usage in enterprises, <http://epp.eurostat.ec.eu.int>

- V Sloveniji je v letu 2004 uporabilo spletne strani državne uprave več kot 70 % podjetij z najmanj 10 zaposlenimi. Najbolj intenzivno so te spletne strani uporabljala podjetja na Finskem (91 %) in Danskem (87 %). Podjetja lahko na spletnih straneh pridobivajo informacije, obrazce, vračajo obrazce ali pa opravijo celotno javno storitev na elektronski način.
- Podjetja v Sloveniji precej intenzivno uporabljajo elektronske storitve, posamezniki pa manj pogosto. V prvem četrtletju 2006 je skoraj 50 % anketiranih podjetij z najmanj 10 zaposlenimi odgovorilo, da so v letu 2005 prek interneta vračali izpolnjene obrazce, 37 % pa jih je opravilo celotno elektronsko storitev (npr. oddaja obrazca za DDV prek interneta).

VIRI

- podatkovni portal New Cronos, Themes Science and Technology, zavihek Data, <http://epp.eurostat.cec.eu.int>
- Online Availability of Public Services: How Is Europe Progressing?, http://www.europa.eu.int/information_society/eeurope/i2010/docs/benchmarking/online_availability_2006.pdf
- http://europa.eu.int/information_society/eeurope/i2010/i2010/index_en.htm
- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004R0808:SL:NOT>
- <http://e-uprava.gov.si/e-uprava/edemokracijaStran.euprava?pageid=516>

NEKAJ POJASNIL K TERMINOLOGIJI S PODROČJA INFORMACIJSKE DRUŽBE

ADSL (angl. Asymmetric Digital Subscriber Line) – asimetrična digitalna naročniška linija je ena izmed tehnologij xDSL, ki omogoča asimetrični prenos podatkov. To pomeni, da je hitrost, s katero sprejemamo podatke z interneta (download), nekajkrat višja od hitrosti, s katero podatke oddajamo na internet (upload). Tehnologija ADSL uporablja za prenos podatkov bakreno žico oz. parico.

Brezžična povezava je povezava, ki omogoča povezavo s spletom brez žice (infrardeča, mikrovalovna, satelitska, laserska povezava, wimax). Trenutno se najpogosteje uporablja brezžična povezava prek mobilnega telefona.

Brskalnik (angl. explorer) ali tudi **pregledovalnik** je program odjemalca, ki omogoča vpogled v različne internetne vire.

Blog se najpogosteje opisuje kot spletni dnevnik (angl. WEB+LOG=WEBLOG, BLOG). Blog je torej dnevnik, ki ga pišemo na spletu in ga lahko uporablja vsakdo, ki zna uporabljati splet in elektronsko pošto.

Digitalna televizija omogoča prenos televizijskih in radijskih programov v digitalni obliki do naročnika. Tak prenos zagotavlja, da signali v neokrnjeni obliki pridejo do televizorja, s tem pa lahko gledalec uživa v enaki kvaliteti slike, kot jo ustvarjajo v televizijskih in radijskih studiih.

DSL (angl. Digital Subscriber Line - digitalna naročniška linija) oz. tehnologija xDSL, ki v domove in podjetja prinaša informacije velike pasovne širine prek običajne bakrene telefonske parice. Tehnologija DSL zajema več različic, kot so ADSL, VDSL, HDSL, IDSL, RADSL, SDSL in DSL-Lite. Te tehnologije so zasnovane za povečanje pasovne širine običajnih bakrenih telefonskih žic, hitrost prenosa podatkov pa je odvisna od oddaljenosti doma ali podjetja od centrale telefonskega podjetja, ki nudi storitev DSL. Linija DSL lahko prenaša podatke in glas.

E-kavarna ali spletna kavarna (angl. Internet café) je lokal, ki gostom nudi tudi dostop do interneta, in je ena izmed tako imenovanih javnih točk.

E-trgovanje je nakup ali prodaja izdelkov in storitev prek interneta.

GPRS (angl. General Packet Radio Service), znan tudi kot 2.5G, omogoča pošiljanje blokov podatkov z mobilnega telefona ali prejetje le-teh nanj. Omogoča stalno povezavo z internetom, uporabnikom pa se običajno zaračuna cena glede na obseg prenesenih podatkov, in ne glede na trajanje povezave.

GSM (angl. Global System for Mobile Communication) je glavni sistem za mobilno komunikacijo v Evropi in po svetu, znan tudi kot 2G. Primeren je za prenos glasu, ne pa za prenos podatkov ali za dostop do interneta.

IKT, informacijsko-komunikacijska tehnologija, je programska in tudi strojna oprema za komunikacijo s podatki (računalniki, fiksni, mobilni telefon, faks, internet ipd.).

Internet je svetovno omrežje povezanih računalnikov, ki se povezujejo po standardiziranem internetnem protokolu (angl. IP – Internet Protocol) in omogočajo, da si uporabniki na različnih mestih izmenjujejo besedilna in slušno-vidna sporočila.

ISDN (angl. Integrated Services Digital Network) - digitalno omrežje z integriranimi storitvami, ki omogoča hkraten prenos glasu, slike in podatkov v obsegu do 128 Kbit/s.

IP (angl. Internet Protocol – internetni protokol) je zbirka pravil, ki jih je treba upoštevati pri pošiljanju podatkov med dvema računalnikoma po internetu. Vsak računalnik, ki je povezan z internetom (strežnik), ima vsaj en IP-naslov, po katerem se razlikuje od drugih računalnikov na mreži.

Javna točka (angl. Public Internet point) za dostop do interneta je najširša oznaka za katero koli informacijsko točko, ki omogoča dostop do interneta na javnem mestu. Take točke so na voljo v knjižnicah, mladinskih centrih, šolah, e-kavarnah in hotelih.

Kabelski modem je naprava, ki omogoča dostop do interneta prek kabelskega omrežja.

Klični dostop je dostop do interneta prek povezave v sistemu številnih linij, ki si jih deli veliko uporabnikov. Klična povezava se vzpostavi in ohranja za omejen čas.

MMS (angl. Multimedia Messaging Service – servis za multimedijaska oziroma večpredstavnostna sporočila) je namenski program, ki omogoča pošiljanje in sprejemanje sporočil (kombinacija besedila, zvoka, slik in videa, z mobilnim telefonom ali dlančnikom, ki podpirata MMS).

Optični kabel omogoča optično povezavo nadstropij v eni stavbi ali povezavo več stavb skupaj. Je veliko dražji od navadne parice oz. žice, toda omogoča veliko hitrejši prenos podatkov – od 600 do 1000 MHz. To pomeni, da omogoča visoke hitrosti pri prenosu večpredstavnostnih namenskih programov. Večinoma se uporablja v industrijskih omrežjih, v vojaškem in medicinskem okolju, bančništvu.

Požarni zid je kombinacija strojne in programske opreme, ki ščiti podatke in računalnik pred škodljivimi vplivi internetnega omrežja.

TV-komunikator (angl. Set-top box) je posebna naprava, ki omogoča, da televizijski sprejemnik postane terminal za dostop do interneta. Konvergenca televizije in interneta omogoča spremljanje številnih domačih in tujih televizijskih programov ter uporabo interneta prek običajnega televizijskega zaslona.

Spletna stran (angl. Website) je dokument z nadbesedilom, kot ga prikazuje spletni pregledovalnik oz. brskalnik. Na spletni strani lahko prikažemo besedilo, nadpovezave, podobe, videofilme in zvočne posnetke.

Širokopasovne tehnologije (angl. Broadband) oz. **povezave** omogočajo hiter prenos podatkov oz. filmov, igrice, videokonferenc prek internetnega omrežja (na primer: ADSL, kabelska povezava, UMTS, optična povezava, VDLS, najeti vodi). Na splošno so to pasovne širine, večje od 2 Mbit/s.

UMTS (angl. Universale Mobile Telecommunication System) – univerzalni mobilni telekomunikacijski sistem je poznan tudi kot 3G tehnologija, ki je bila ustvarjena kot naslednica GSM-a. Omogoča prenos slik, videa, velikega obsega podatkov in dostop do interneta.

VDLS (angl. very-high-bit-rate DSL) je ena izmed DSL tehnologij, omogoča večje hitrosti prenosa podatkov kot ADSL, vendar pa je bolj omejena z oddaljenostjo doma ali podjetja od centrale podjetja, ki nudi dostop do interneta.

KAKO DO STATISTIČNIH PODATKOV IN INFORMACIJ?

- **na spletnih straneh Statističnega urada**
www.stat.si
- **po pošti, telefonu, faksu ali elektronsko**
naslov: Statistični urad Republike Slovenije,
Vožarski pot 12, 1000 Ljubljana, Slovenija
telefon: (01) 241 51 04
faks: (01) 241 53 44
telefonski odzivnik: (01) 475 65 55
e-naslov: info.stat@gov.si
- **z naročilom statističnih publikacij**
naslov: Statistični urad Republike Slovenije
Vožarski pot 12, 1000 Ljubljana, Slovenija
telefon: (01) 241 52 84
faks: (01) 241 53 44
e-naslov: prodaja.surs@gov.si
- **z obiskom v informacijskem središču**
poslovni čas: od ponedeljka do četrтка od 9.00 do 15.30
petek od 9.00 do 14.30